NIEZBĘDNIK PRAWNY

#dogmapomoc

TWOJE DZIECKO MA PROBLEMY W SZKOLE?

Sprawdź, jakie ma prawa

Dane aktualne na dzień 20 kwietnia 2026 r.

NIEODPŁATNE USŁUGI
-POMOC PRAWNA
-PORADY OBYWATELSKIE
-MEDIACJA

Ministerstwo Sprawiedliwości

Zadanie publiczne jest finansowane ze środków budżetu państwa otrzymanych z Miasta Rybnika w 2026 roku

Spis treści

Wstęp....3

1. Objawy problemów w szkole....3

2. Podłoże niepowodzeń w nauce....4

3. Co może zrobić rodzic?....5

4. Od czego zacząć diagnozę dziecka?....6

5. Kluczowe prawa i możliwości wsparcia....7

6. Nauczanie indywidualne....8

7. Kiedy i dla kogo nauczanie indywidualne 8

8. Edukacja domowa....9

Podstawa prawna....10

Stowarzyszenie Na rzecz Poradnictwa Obywatelskiego DOGMA - informacje 11

Wstęp

Zakończyło się pierwsze półrocze nauki, które dla wielu dzieci było czasem intensywnej pracy, ale także wyzwań i momentów zwątpienia. Różnice w tempie rozwoju, indywidualne potrzeby edukacyjne oraz sytuacje domowe sprawiają, że każde dziecko inaczej doświadcza trudności w nauce i wymaga odmiennego wsparcia. Trudności w nauce mogą pojawić się na różnych etapach edukacji, mogą one mieć charakter ogólny i dotyczyć większości przedmiotów szkolnych, jak również występować tylko w przyswajaniu materiału programowego z określonego przedmiotu, mogą utrzymywać się długotrwale, bądź wynikać z określonej sytuacji życiowej dziecka.

Gdy dziecko ma problemy edukacyjne w szkole, rodzice mają prawo do wnioskowania o pomoc psychologiczno-pedagogiczną, w tym zajęcia wyrównawcze, opinię z poradni (dysleksja, dyskalkulia) oraz dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb. Szkoła ma obowiązek zapewnić wsparcie, a rodzice mogą również ubiegać się o nauczanie indywidualne lub zorganizować edukację domową.

1. Objawy problemów w szkole

Pierwszym objawem problemów w uczeniu się są słabe oceny, brak postępów w nauce, a także narastające zaległości w wiadomościach i umiejętnościach edukacyjnych. Często również pojawia się niechęć dziecka do danego przedmiotu, bądź do szkoły w ogóle, obniżeniu ulega motywacja uczenia się. Długotrwale utrzymujące się trudności w nauce,

niemożność przezwyciężenia ich, mogą wtórnie wywołać u dziecka zaburzenia emocjonalne, nerwicowe, obniżyć jego samoocenę, a nawet stać się przyczyną problemów wychowawczych, zaburzeń zachowania, niedostosowania społecznego.

Wymienia się 4 rodzaje specyficznych trudności w uczeniu się:

- dysleksja: trudność w opanowaniu umiejętności czytania;
- dysortografia: trudność w opanowaniu poprawnego pisania;
- dysgrafia: trudność w opanowaniu strony graficznej pisma;
- dyskalkulia: trudność w opanowaniu matematyki.

2. Podłoże niepowodzeń w nauce

Podłoże niepowodzeń w szkole może być bardzo różnorodne:

- obniżone możliwości umysłowe,
- wybiórcze opóźnienia rozwoju funkcji istotnych w procesie uczenia się np. uwagi, pamięci, analizatorów, przy ogólnie dobrych, możliwościach umysłowych,
- specyficzne trudności w uczeniu się np. dysleksja rozwojowa, dyskalkulia,
- zaburzenia rozwojowe np. ADHD,
- problemy zdrowotne, zaburzenia rozwoju ruchowego, słuchu, widzenia, mowy,

- brak zainteresowania rodziców edukacją dziecka, a tym samym brak oddziaływań stymulujących rozwój, kształtujących ciekawość poznawczą, motywację uczenia się, aspiracje,
- brak nawyków systematycznego uczenia się, bądź niewłaściwe strategie uczenia się,
- trudna sytuacja życiowa dziecka np. rozwód rodziców, pobyt rodziców za granicą,
- warunki domowe nie sprzyjające uczeniu się np. awantury, alkoholizm rodziców, niestabilna sytuacja życiowa, brak poczucia bezpieczeństwa,
- nieprzyjemna atmosfera w szkole,
- brak indywidualnego podejścia,
- nękanie i wyśmiewanie przez rówieśników,
- nadmierny stres,
- presja związana z ocenami,
- przytłoczenie ilością materiału.

3. Co może zrobić rodzic?

Rodzic może:

- od początku edukacji szkolnej wspierać dziecko w nauce, wzmacniać jego motywację, rozbudzać ciekawość poznawczą,
- kształtować u dziecka nawyki systematyczności i obowiązkowości,
- rozmawiać z dzieckiem o pojawiających się problemach, pomagać w ich przezwyciężaniu,

- współpracować z nauczycielami w zakresie wzajemnej wymiany informacji dotyczących sukcesów i trudności szkolnych dziecka, ustalania form pomocy,
- przeglądać zeszyty, dzienniczek, zadania domowe,
- sprawdzać stopień przygotowania się dziecka do lekcji,
- dostrzegać i nagradzać nawet niewielkie sukcesy, doceniać włożony wysiłek, czynione postępy.

4. Od czego zacząć diagnozę dziecka?

W sytuacji postępujących problemów z nauką wskazana jest profesjonalna diagnoza psychologiczna dziecka, na podstawie której można wykluczyć lub potwierdzić u dziecka szereg trudności psychicznych. Poszukiwanie pomocy dla dziecka zawsze najlepiej jest zacząć od:

1. rozmowy z wychowawcą, psychologiem i pedagogiem szkolnym;
2. złożenia wniosku w szkole o objęcie dziecka pomocą psychologiczno-pedagogiczną;
3. zdiagnozowania przyczyny trudności w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.

5. Kluczowe prawa i możliwości wsparcia

- **pomoc psychologiczno-pedagogiczna:**

  Uczeń z trudnościami w nauce ma prawo do zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, specjalistycznych (logopedycznych, korekcyjno-kompensacyjnych) oraz wsparcia pedagoga/psychologa. W zależności od potrzeb i możliwości organizacyjnych mogą to być: zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze, zajęcia rozwijające uzdolnienia, zajęcia korekcyjno – kompensacyjne, zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne oraz inne o charakterze terapeutycznym;

- **diagnoza i dostosowanie:** W przypadku specyficznych trudności (dysleksja, dysgrafia, dyskalkulia), na podstawie opinii poradni, szkoła ma obowiązek dostosować wymagania edukacyjne i formy sprawdzania wiedzy do możliwości dziecka;

- **indywidualizacja:** Rodzic może wnioskować o indywidualne podejście do ucznia, a w skrajnych przypadkach o zorganizowanie nauczania indywidualnego lub edukacji domowej;

- **współpraca ze szkołą:** Rodzice mają prawo do bieżącej informacji o postępach, wglądu do prac oraz współpracy z nauczycielami w celu ustalenia form pomocy;

- **ochrona praw:** Jeśli problemy wynikają z nieodpowiedniego traktowania, dziecko ma prawo do ochrony przed przemocą i wsparcia. W przypadku braku reakcji szkoły, można zgłosić sprawę do dyrekcji, a następnie do kuratorium oświaty.

6. Nauczanie indywidualne

Gdy stan zdrowia fizycznego lub psychicznego ucznia znacznie utrudnia lub uniemożliwia uczęszczanie do szkoły, dyrekcja ma obowiązek zorganizowania nauczania indywidualnego. Wymaga ono orzeczenia z poradni psychologiczno-pedagogicznej i może być realizowane w domu lub, od grudnia 2024 r., również na terenie szkoły.

7. Kiedy i dla kogo nauczanie indywidualne

- **wskazania zdrowotne:** przewlekłe choroby (np. astma, cukrzyca, schorzenia serca), zaburzenia psychiczne (np. depresja, zaburzenia lękowe) lub niepełnosprawności, które wymagają czasowej izolacji lub ograniczenia kontaktu z rówieśnikami;

- **procedura:** konieczne jest zaświadczenie od lekarza specjalisty, a następnie opinia zespołu orzekającego z publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej;

- **decyzja:** dyrektor szkoły organizuje nauczanie niezwłocznie po dostarczeniu orzeczenia, w formie stacjonarnej lub zdalnej (za zgodą rodziców).

WAŻNE: Nauczanie indywidualne to nie to samo co edukacja domowa; to forma pomocy, a nie dobrowolny wybór stylu nauki.

8. Edukacja domowa

Edukacja domowa to legalna forma spełniania obowiązku szkolnego poza tradycyjną szkołą. Uczeń jest zapisany do placówki, ale uczy się w domu, co pozwala na indywidualne tempo, elastyczność i rozwój pasji. Rodzic organizuje naukę, a uczeń przystępuje raz w roku do egzaminów klasyfikacyjnych, aby zaliczyć etap edukacyjny.

Kluczowe informacje:

- **wiek:** dzieci i młodzież od 6 do 18 lat;
- **moment zmiany:** w dowolnym momencie – przed rozpoczęciem roku, jak i w trakcie;
- **wymagania:** złożenie wniosku, oświadczenia o zapewnieniu warunków do nauki oraz zobowiązania do przystępowania przez dziecko do rocznych egzaminów klasyfikacyjnych;
- **orzeczenie:** Nie jest potrzebne orzeczenie z poradni psychologiczno-pedagogicznej, aby przejść na edukację domową;

- **procedura:** rodzic składa dokumenty w szkole, do której dziecko uczęszcza lub w której ma zostać przyjęte;
- **koszt:** edukacja domowa jest bezpłatna, finansowana z subwencji oświatowej.

WAŻNE: Edukacja domowa to nie tylko nauka, ale styl życia sprzyjający samodzielności i odpowiedzialności.

Podstawa prawna

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1798),
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. 2021 poz. 1082 ze zm.),
- Przepisy art. 37 ustawy Prawo oświatowe.

Stowarzyszenie Na rzecz Poradnictwa Obywatelskiego DOGMA - informacje

Stowarzyszenie „DOGMA” od ponad 20 lat prowadzi działalność poradniczą na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i będących w trudnej sytuacji życiowej.

Nasza organizacja od 2016 roku realizuje zadania wynikające z ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej i posiada Certyfikat dla organizatorów placówek poradniczych dot. Modelu Wsparcia dla Poradnictwa Prawnego i Obywatelskiego, wyd. dnia 12.01.2014 r. przez Fundację Uniwersyteckich Poradni Prawnych.

W Punktach bezpłatnej pomocy prawnej i poradnictwa obywatelskiego powierzonych naszemu Stowarzyszeniu zyskaliśmy zaufanie klientów i opinię, że porady są przez nas prowadzone profesjonalnie, rzetelnie i z dużym wyczuciem.

Każda rozwiązana sprawa to nie tylko kolejny „numer klienta” w statystykach. To przede wszystkim problem, a nierzadko życiowy dramat człowieka, którego nie opuszcza poczucie bezsilności i bezradności; człowieka, któremu próbujemy pomóc w znalezieniu wyjścia z jego trudnej sytuacji. Staramy się pokazać, jak wielka siła drzemie w nim samym i jak wiele od niego zależy.

STOWARZYSZENIE "DOGMA" ZAPRASZA DO PUNKTÓW PORADNICZYCH PROWADZONYCH W RYBNIKU

Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej
Administracja Zasobu Budynków Nr 2, ul. Patriotów 90, Rybnik (Boguszowice Osiedle)
Poniedziałek - środa 9.00 - 13.00
Czwartek 12.00 - 16.00
Piątek 8.00 - 12.00

Punkt Nieodpłatnego Poradnictwa Obywatelskiego
Dom Kultury Niedobczyce, ul. Barbary 23, Rybnik (Niedobczyce)
Poniedziałek 14.00 - 18.00
Wtorek - piątek 9.00-13.00

Punkt Nieodpłatnego Poradnictwa Obywatelskiego
Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Psychoterapii
ul. Bolesława Chrobrego 16, Rybnik (Śródmieście)
Poniedziałek, piątek 8.30 - 12.30
Wtorek - czwartek 14.00 - 18.00 (Środa: mediacje)

PORADY UDZIELANE SĄ RÓWNIEŻ W PUNKTACH:

Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej
Budynek Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności
ul. Bolesława Chrobrego 39, Rybnik (Śródmieście)
Poniedziałek - piątek 8.00 - 12.00 (Poniedziałek: prawo rodzinne, czwartek: mediacje)

Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej
Budynek Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji - Centrum Rekreacji i Rehabilitacji "Bushido"
ul. Floriańska 1, Rybnik (Maroko-Nowiny)
Poniedziałek - piątek 14.00 - 18.00 (Wtorek: mediacje, piątek: prawo karne)

ZAPISY NA PORADY

- telefonicznie pod nr tel. 32 43 92 239 w godzinach pracy urzędu
- elektronicznie, pisząc na adres e-mail: pomocprawna@um.rybnik.pl lub poprzez stronę https://zapisy-np.ms.gov.pl/
- osobiście – w Urzędzie Miasta Rybnika, ul. Bolesława Chrobrego 2, pok.213 (w godzinach pracy urzędu)

NIEODPŁATNE USŁUGI
-POMOC PRAWNA
-PORADY OBYWATELSKIE
-MEDIACJA

Ministerstwo Sprawiedliwości

Zadanie publiczne jest finansowane ze środków budżetu państwa otrzymanych z Miasta Rybnika w 2026 roku